

Čj. UOOU-02703/13-39

ROZHODNUTÍ

Úřad pro ochranu osobních údajů, jako příslušný správní orgán podle § 10 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, § 2 odst. 2 a § 46 odst. 4 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, rozhodl dne **12. června** 2013 takto:

Je prokázáno, že účastník řízení: Česká republika - Ministerstvo práce a sociálních věcí, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 00 Praha 2, IČO: 00551023, jako správce osobních údajů osob zpracovávaných v Jednotném informačním systému práce a sociálních věcí v souvislosti se zpracováním osobních údajů při vydávání karet sociálních systémů neoprávněně zpřístupnil v období od 20. června 2012 do 22. dubna 2013 osobní údaje cca 336.558 osob, České spořitelně, a.s., u základního typu karty v rozsahu u jméno, příjmení, rodné číslo či datum narození (u cizinců), pohlaví, adresa trvalého bydliště, adresa korespondenčního bydliště, je-li odlišná od adresy bydliště trvalého, v případě nového příjemce dávky pak dále údaje o jeho rodném příjmení, místu narození, státní příslušnosti, titulech, typu dokladu totožnosti, čísla průkazu, dobu platnosti a označení státu a orgánu, který průkaz vydal, telefon a e-mailová adresa, u speciálního typu karty v rozsahu jméno, příjmení, rodné číslo či datum, narození (u cizinců), pohlaví, adresa trvalého bydliště, adresa korespondenčního bydliště, je-li odlišná od adresy bydliště trvalého, rodné příjmení, místo narození, státní příslušnost, tituly, typ dokladu totožnosti, číslo průkazu, doba platnosti a označení státu a orgánu, který průkaz vydal, telefon, e-mailová adresa, druh průkazu (TP, ZTP, ZTP/P, ZTP + piktogram neslyšící, ZTP/P+piktogram neslyšící, ZTP/P + piktogram nevidomý) a fotografie oprávněné osoby, čímž porušil povinnost stanovenou § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., tedy povinnost přijmout takové opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jejich jinému neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití osobních údajů,

a tím spáchal správní delikt podle § 45 odst. 1 písm. h) zákona č. 101/2000 Sb., neboť nepřijal nebo neprovedl opatření pro zajištění bezpečnosti zpracovávaných osobních údajů, za což se mu v souladu s § 45 odst. 3 zákona č. 101/2000 Sb. ukládá

pokuta ve výši 2.500.000,- Kč
(slovy dva miliony pět set tisíc korun českých)

a dále podle § 79 odst. 5 správního řádu povinnost nahradit náklady řízení **ve výši 1.000 Kč**,

obojí splatné do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí bezhotovostním převodem na účet vedený u ČNB, č. ú. 19-5825001/0710, variabilní symbol IČO účastníka řízení, konstantní symbol 1148.

Odůvodnění

Správní řízení pro podezření ze spáchání správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. h) zákona č. 101/2000 Sb. v souvislosti se zpracováním osobních údajů při vydávání karet sociálních systémů, konkrétně v souvislosti s předáváním osobních údajů zpracovávaných v Jednotném informačním systému práce a sociálních věcí (dále jen „JIS“) České spořitelně, a.s., bylo zahájeno oznámením Úřadu pro ochranu osobních údajů, které bylo účastníku řízení, České republice – Ministerstvu práce a sociálních věcí, doručeno dne 22. dubna 2013. Podkladem pro zahájení řízení byl písemný materiál shromážděný v rámci kontroly provedené inspektorkou Úřadu pro ochranu osobních údajů Mgr. et Mgr. Boženou Čajkovou ve dnech 20. listopadu 2012 až 7. ledna 2013 a skutečnosti uvedené ve zjištěních Úřadu pro ochranu osobních údajů.

Správní orgán při zahájení správního řízení účastníka vyzval, aby doplnil následující informace:

- osobní údaje kolika osob byly v souvislosti s provozem karty sociálních systémů ze strany Ministerstva práce a sociálních věcí předány České spořitelně, a.s., a to od počátku předávání údajů ke dni zahájení řízení a v členění podle druhu karty (základní či speciální typ),
- zda smluvní vztah mezi Ministerstvem práce a sociálních věcí a Českou spořitelnou, a.s., tak, jak byl zjištěn výše uvedenou kontrolou, zůstal nezměněn, nebo zda v době od ukončení kontroly, tzn. od 7. ledna 2013, došlo ke změně (doplnění) smluvního vztahu a zda z této případné změny vyplývá i změna rozsahu předávaných údajů.

Účastník řízení se k uvedené výzvě vyjádřil dne 7. května 2013. V úvodu svého vyjádření stručně shrnul průběh výše uvedené kontroly provedené inspektorkou Úřadu pro ochranu osobních údajů. Ke konkrétním otázkám uvedl, že ke dni 24. dubna 2013 byly České spořitelně, a.s., předány údaje 307.816 osob pro vydání karty sociálních systémů základního druhu a 28.742 osob pro vydání speciálního druhu karty pro osoby se zdravotním postižením. K druhému bodu uvedl, že ke dni 7. května 2013 nedošlo k žádné změně smluvního vztahu mezi účastníkem řízení a Českou spořitelnou, a.s., ve vztahu k vydávání a správě karet sociálních systémů.

Účastník řízení dále uvedl, že v současné době vyvíjí legislativní činnost směřující k odstranění protiprávního stavu tak, jak byl konstatován kontrolou Úřadu pro ochranu osobních údajů a jak mu bylo v rámci kontroly uloženo opatřeními k nápravě. Vláda České republiky však na legislativní návrhy účastníka, které účastník ke svému vyjádření přiložil, nereflaktovala a doporučila celý projekt karet sociálních systémů zrušit. To však dle názoru účastníka nelze přičítat k jeho tíži, a proto se domnívá, že se správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. h) zákona č. 101/2000 Sb. nedopustil.

Účastník řízení nenavrhl provedení žádných důkazů, ani neučinil jiný návrh týkající se tohoto řízení. Proto mu bylo dne 21. května 2013 v souladu s § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb. sděleno, že podle názoru správního orgánu jsou shromážděny dostatečné podklady pro vydání rozhodnutí a že účastník má možnost k těmto podkladům vyjádřit. Účastník tohoto svého práva nevyužil.

Ze spisového materiálu je zřejmé, že účastník řízení uzavřel dne 24. ledna 2012 s Českou spořitelnou, a.s., smlouvu o zajištění administrace výplat nepojistných dávek

a dávek z oblasti státní politiky zaměstnanosti a provozování karty sociálních systémů. Z článku 6.3.3 uvedené smlouvy vyplývá, že účastník řízení při požadavku na vydání karty sociálních systémů České spořitelně, a.s., zároveň zpřístupní tzv. personalizační údaje oprávněné osoby, držitele karty. Jejich rozsah je pak specifikován v příloze č. 14 ke smlouvě a to tak, že se u karet základního typu předávají údaje v rozsahu jméno, příjmení, rodné číslo či datum narození (u cizinců), pohlaví, adresa trvalého bydliště, adresa korespondenčního bydliště, je-li odlišná od adresy bydliště trvalého, v případě nového příjemce dávky, pak dále údaje o jeho rodném příjmení, místě narození, státní příslušnosti, titulech, typu dokladu totožnosti, čísla průkazu, dobu platnosti a označení státu a orgánu, který průkaz vydal, telefon a e-mailová adresa. V případě speciálního typu karty se předávají osobní údaje v rozsahu jméno, příjmení, rodné číslo či datum, narození (u cizinců), pohlaví, adresa trvalého bydliště, adresa korespondenčního bydliště, je-li odlišná od adresy bydliště trvalého, rodné příjmení, místo narození, státní příslušnost, tituly, typ dokladu totožnosti, číslo průkazu, doba platnosti a označení státu a orgánu, který průkaz vydal, telefon, e-mailová adresa, druh průkazu (TP, ZTP, ZTP/P, ZTP + piktogram neslyšící, ZTP/P+piktogram neslyšící, ZTP/P + piktogram nevidomý) a fotografie oprávněné osoby.

Z vyjádření účastníka poskytnutého v kontrole vyplývá, že předávání údajů bylo zahájeno dne 20. června 2012. V rámci správního řízení pak účastník uvedl, že ke dni 24. dubnu 2013 České spořitelně, a.s., zpřístupnil údaje týkající se celkem 336.558 osob, přičemž uvedený příjemce má tyto údaje stále k dispozici. Z toho v případě 307.816 osob se jednalo o kartu sociálních systémů základního druhu a u 28.742 osob o speciální druh karty pro osoby se zdravotním postižením.

Informace o oprávněných osobách předaných účastníkem řízení České spořitelně, a.s., ve shora uvedeném rozsahu bezpochyby odpovídají pojmu osobní údaj tak, jak je definován v § 4 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb., neboť se jedná o údaje týkající se identifikovaných fyzických osob. V případě informace o sluchovém či zrakovém postižení (v případě předání údaje v rozsahu ZTP + piktogram neslyšící, ZTP/P + piktogram neslyšící či ZTP/P + piktogram nevidící) se rovněž jedná o citlivé údaje ve smyslu § 4 písm. b) zákona č. 101/2000 Sb., protože informace o závažném tělesném postižení, ztrátě sluchu či zraku, u konkrétní osoby je nutno považovat za informace vypovídající o jejím zdravotním stavu.

Jak vyplývá ze smlouvy o zajištění administrace výplaty nepojistných dávek a dávek z oblasti státní politiky zaměstnanosti a provozování karty sociálních systémů uzavřené mezi účastníkem a Českou spořitelnou, a.s., i ze závěrů kontroly vedené u účastníka řízení inspektorkou Úřadu pro ochranu osobních údajů Mgr. et Mgr. Boženu Čajkovou, osobní údaje jsou České spořitelně, a.s., předávány z JIS. Právní režim pro tento informační systém je upraven v zákoně č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů, který v § 4a odst. 1 výslovně uvádí, že účastník řízení je správcem JIS, přičemž tato právní úprava je účinná od 1. ledna 2012. Z tohoto důvodu je nezbytné na účastníka řízení pohlížet i jako na správce osobních údajů zpracovávaných v JIS ve smyslu § 4 písm. j) zákona č. 101/2000 Sb. se všemi povinnostmi, které správci údajů zákon č. 101/2000 Sb. ukládá.

Na tomto místě lze shrnout, že správní orgán má za prokazané, že účastník řízení jako správce osobních údajů zpracovávaných v JIS v období od 20. června 2012 do 24. dubna 2013 zpřístupnil údaje celkem 336.558 osob třetímu subjektu, České spořitelně, a.s. Tuto skutečnost účastník řízení nerozporuje.

Pro posouzení toho, zda předáním údajů třetímu subjektu účastník řízení porušil povinnost uloženou mu § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., tedy povinnost přijmout takové opatření, aby nemohlo dojít mj. k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům,

k jejich neoprávněným přenosům nebo k jejich jinému neoprávněnému zpracování, je nutno určit, zda účastník řízení k předání údajů třetímu subjektu disponoval právním titulem, právem upravenou možností, kdy tak mohl činit.

Na prvním místě je nutno konstatovat, že účastník řízení jako orgán veřejné moci je vázán ústavní zásadou, dle které lze státní moc vykonávat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon (čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod). Jinak řečeno účastník může osobní údaje při výkonu veřejné moci zpřístupnit třetímu subjektu pouze tehdy, pokud mu to zvláštní zákon výslovně ukládá či umožňuje, resp. pokud je takového předání nezbytné k plnění jeho zákonných úkolů a kompetencí.

Účastník dle svého vyjádření poskytnutého během kontroly dopisem č.j. 2012/92094-331/1 ze dne 5. prosince 2012 právní titul pro předmětné zpřístupnění osobních údajů České spořitelně, a.s., spatřuje bez bližší specifikace v zákoně č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, a dále ve zpracovatelské smlouvě uzavřené podle § 6 zákona č. 101/2000 Sb. mezi účastníkem řízení a Českou spořitelnou, a.s.

Zákon č. 253/2008 Sb. upravuje opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a některá práva a povinnosti fyzických a právnických osob při uplatňování těchto opatření. Činnost účastníka řízení v oblasti výplaty sociálních dávek a správek JIS není tímto zákonem nijak regulována, proto v něm podle názoru správního orgánu nelze shledat jakýkoliv právní titul k předmětnému předání osobních údajů třetí osobě. Skutečnost, že uvedený právní předpis klade na banky, tedy i na Českou spořitelnu, a.s., které byly osobní údaje zpřístupněny, povinnosti týkající se identifikace jejich klienta, nemůže sama o sobě zhojit protiprávní postup účastníka řízení, který ke zpřístupnění údajů České spořitelně, a.s., neměl žádné zákonné zmocnění.

Smlouva uzavřená mezi účastníkem řízení a Českou spořitelnou, a.s., byť by perfektně naplňovala veškeré náležitosti smlouvy dle § 6 zákona č. 101/2000 Sb., pak za právní titul rovněž být považována nemůže. Jak je výše uvedeno, právní titul pro zpracování osobních údajů v oblasti výkonu státní moci může být pouze zákonné zmocnění určité zpracování provádět, příp. uložení výkonu takové kompetence, k jejíž realizaci je dané zpracování nezbytné. Samotný fakt, že účastník řízení uzavřel s Českou spořitelnou, a.s., smlouvu, dle které jí bude osobní údaje předávat, nemůže nahradit ústavní požadavek, aby takové zmocnění bylo obsaženo v zákoně. Z platné právní úpravy rovněž nelze pro správu JIS a realizaci výplaty sociálních dávek a zajištění souvisejících agend přímo ani nepřímo dovodit požadavek nezbytnosti předání osobních údajů dotčených osob třetímu subjektu, bance.

K otázce právního titulu pro zpřístupnění osobních údajů účastníkem řízení České spořitelně, a.s., tak správní orgán uvádí, že právní tituly tvrzené účastníkem řízení neshledává za dostatečné, resp. možné. Žádný jiný právní titul pro dané zpřístupnění údajů v platném právním řádu správní orgán neshledal.

Správní orgán, tak na základě výše uvedeného považuje za prokázané, že účastník je správcem osobních údajů zpracovávaných v JIS a že za jejich zpracování a plnění všech zákonných povinností je plně odpovědný právě účastník řízení.

Správní orgán dále považuje za prokázané, že účastník řízení jako správce JIS porušil svým výše popsáním jednáním povinnosti stanovené v § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., tedy povinnost přijmout takové opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům,

k jejich jinému neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití osobních údajů. Tím došlo ke spáchání správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. h) zákona č. 101/2000 Sb., neboť účastník řízení nepřijal nebo neprovedl opatření pro zajištění bezpečnosti zpracování osobních údajů, když protiprávně zpřístupnil osobní údaje 336.558 osob neoprávněnému příjemci.

Při stanovení výše sankce bylo přihlédnuto jako k přitěžující okolnosti na prvním místě k tomu, že účastník řízení jako orgán státní moci si měl být vědom ústavních mantinelů své činnosti a neexistence právního titulu pro zpřístupnění osobních údajů zpracovávaných v JIS soukromoprávnímu subjektu, České spořitelně, a.s. Správní orgán doplňuje, že podle jeho názoru je právní úpravu zpracování a využívání osobních údajů v JIS jednoznačná a zcela jednoznačně nepřipouští zpřístupnění osobních údajů dalším subjektům.

Správní orgán rovněž přihlédl jako k přitěžující okolnosti k vysokému počtu osob, jejichž údaje byly účastníkem neoprávněně předány, a rovněž k tomu, že mezi nimi byly i citlivé údaje o zdravotním stavu, tedy údaje, jejichž neoprávněné zpracování znamená či může znamenat mimořádně silný zásah do soukromé dotčené osoby. Příjemce údajů, Česká spořitelna, a.s., měla dle informací poskytnutých účastníkem řízení v době zahájení řízení osobní údaje stále k dispozici. Neoprávněný zásah do soukromí tudíž u alespoň některých dotčených osob trval již od 20. června 2012 do zahájení řízení. Správní orgán bere na vědomí, že účastník řízení měl v úmyslu věc řešit legislativně prostřednictvím novelizace příslušných právních předpisů, které by *ex post* jeho postup uzákonily, nicméně to nic nemění na podstatě projednávaného skutku, jímž je neoprávněné zpřístupnění osobních údajů a proto je dobu trvání hodnotí správní orgán jako přitěžující okolnost.

Správní orgán dále přihlédl jako k polehčující okolnosti k tomu, že byť již samotné neoprávněné zpřístupnění osobních údajů České spořitelně, a.s., představuje výrazný zásah do soukromí dotčených osob, naproti tomu mu však nejsou známy žádné skutečnosti, které by vypovídaly o dalších následcích protiprávního jednání účastníka řízení, např. o zneužití předaných osobních údajů apod. Správní orgán si je rovněž vědom toho, že změna celého systému výplaty sociálních dávek a souvisejících agend je časově i organizačně náročná, že lhůta pro splnění opatření k nápravě uložená inspektorkou Úřadu pro ochranu osobních údajů dosud neuplynula a že případný výpadek ve výplatě sociálních dávek může mít závažné důsledky pro jejich adresáty. Být tato skutečnost nemůže zhojit protiprávní jednání účastníka řízení, je podle názoru správního orgánu nutno ji také zohlednit při stanovení výše sankce.

Na základě shora uvedených skutečností správní orgán rozhodl uložit sankci ve výši poloviny zákonného rozpětí.

Při rozhodnutí o uložení povinnosti uhradit náklady řízení správní orgán vycházel z ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu, který správnímu orgánu ukládá povinnost uložit paušální částkou náhradu nákladů řízení účastníkovi, který řízení vyvolal porušením své právní povinnosti, a z § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, kterou se stanoví paušální částka nákladů správního řízení ve výši 1.000 Kč.

S ohledem na výše uvedené, bylo rozhodnuto, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení: V souladu s § 152 odst. 1 správního řádu lze u odboru analýzy a zpracování informací ve veřejném sektoru proti tomuto rozhodnutí podat ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí rozklad předsedovi Úřadu pro ochranu osobních údajů.

Rozhodnutí je doručeno dnem převzetí stejnopisu, nejpozději ale desátým dnem od jeho uložení na poště. V případě doručování do datové schránky je dnem doručení okamžik přihlášení oprávněné osoby do datové schránky, nejpozději ale desátý den ode dne dodání rozhodnutí do datové schránky.

Praha, 12. června 2013

Mgr. František Nonnemann
ředitel odboru analýzy
a zpracování informací ve veřejném sektoru